אישים באגרות הראי"ה

ד"ר מרדכי מרכוס כהן, בזל

עורך דין וחוקר המשפט העברי מבזל, מראשי "הסתדרות ירושלים" בשווייץ · תר"ן–תשי"ד (1890–1953)

6 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

ד"ר מרדכי מרכוס כהן נולד בשנת תר"ן (1890) בבזל, לרב העיר, הרב ד"ר אשר מיכאל כהן. הוסמך בצעירותו לדוקטור במשפטים, חקר את המשפט העברי ונודע כמומחה לזכויות היהודים במשפט הבינלאומי. היה מאנשיו הקרובים של הרב קוק.

כהן עמד בראש "המזרחי" בשווייץ ושימש תקופה ארוכה נשיא ההסתדרות הציונית בה, ובימי השואה פעל להצלת יהודים. בשנת תש"י (1950) עלה לארץ ישראל וכיהן כסגן היועץ המשפטי לממשלה למשפט עברי. נפטר בט' בכסלו תשי"ד (1953).

הרב קוק על ד"ר מרדכי כהן

בשנת תרע"ה (1915), בימי שבתו בשווייץ, התארח הרב קוק בבזל בבית הרב ד"ר אשר מיכאל כהן, והתוודע לבנו, "החכם היקר מר מרדכי כהן נ"י ד"ר לחכמת המשפטים" (כרך ב', אגרת תשו). בשנת תרע"ו הודה לו הרב קוק על העתקת מכתבו של הרב יונג בעניין רבנות לונדון, וכתב ש"ענין הרבנות הוא רק עפ"י התורה" (כרך ג', אגרת תשנח).

בשנות העשרים היה ד"ר כהן מראשי "הסתדרות ירושלים" בשווייץ, והרב קוק התכתב עמו על עבודתה: על הצורך "בלא הרף" בהתאמצות "דגל ירושלים" (ראו בפרשת "דגל ירושלים") בספרות ובמעשה (כרך ד', אגרת אקלז), על התוכנית של ההסתדרות והישיבה העולמית (כרך ד', אגרת אקמט), ועל ראשית הישיבה המרכזית (ראו בפרשת יסוד הישיבה המרכזית העולמית) בירושלים (כרך ד', אגרת ארסג). בשבט תרפ"ה (1925) הודה לו הרב קוק על משלוח של ח"י לירות, ותיאר את התפתחות הישיבה המרכזית (כרך ד', אגרת ארפה).

האגרות

כרך ב', אגרת תשו: לד"ר משה זיידל: בבית הרב כהן בבזל התוודע הרב קוק לבנו מרדכי, דוקטור למשפטים.

"החכם היקר מר מרדכי כהן נ"י ד"ר לחכמת המשפטים"

כרך ג', אגרת תשנח: תודה על העתקת מכתבו של יונג: הרבנות היא רק על פי התורה.

"ענין הרבנות הוא רק עפ"י התורה"

כרך ד', אגרת אקלז: ברכה לחתונת אחיו, וחיזוק לעבודת 'דגל ירושלים' בספרות ובמעשה.

"כמה נחוצה לנו התאמצותה בלא הרף, בין בספרות, בין בחיים ובמפעל"

כרך ד', אגרת אקמט: לחברי 'הסתדרות ירושלים' בבזל, ובהם ד"ר מרדכי כהן: הקול הקורא ותוכנית העבודה.

"והרה"ח מו"ה מרדכי ד"ר כהן שליט"א"

כרך ד', אגרת ארסג: לוועד 'הסתדרות ירושלים' בשווייץ, ובמיוחד לד"ר כהן: שובו לירושלים וראשית הישיבה המרכזית.

"וביחוד לכבוד ידידינו הרה"ח המרומם מו"ה מרדכי ד"ר כהן שליט"א"

כרך ד', אגרת ארפה: תודה על ח"י לירות, ותיאור התפתחות הישיבה המרכזית בירושלים.

"מכתביו היקרים, הראשון וגם השני בצירוף המשלח לח"י לירה, הגיעוני"

נוסח האגרות

6 האגרות שבהן נזכר ד״ר מרדכי כהן, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה

אגרות הראי"ה – כרך ב' – אגרת תשו

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ט מרחשוון תרע"ה **נמען:** ד"ר משה זיידל

הרב קוק פגש בבזל את ד"ר כהן ואת בנו מרדכי, ידידו של זיידל. הרב קוק מעוכב בשווייץ מאז האסיפה שבוטלה, ועכשיו בגלל המלחמה בין טורקיה לרוסיה.

עיקרי הדברים

- מפגש בבזל.
- עיכוב בשווייץ.

נוסח האגרת

ב"ה[1] כ"ט מ"ח[2] העת"ר[3]

מחמדי הנעלה הרה"ח[4] מר משה ד"ר[5] זידל נ"י[6], שלו'[7] רב.

אשמח בההזדמנות אשר בימי גלותי בעוה"ר[8], נזדמנתי ביתה ידידי הרב ד"ר כהן מבזל נ"י, ולנחת הי'[9] לי להתודע עם אוהביך בניו שי'[10], ביחוד עם החכם היקר מר מרדכי כהן נ"י ד"ר לחכמת המשפטים, שהגיד לי שעומד עמך יקירי בקשר של מכתבי ידידות. ולי מה יקרו ריעיך. ומה תגדל שמחת לבבי להודע משלומך ואשרך וכל אשר לך.

הנני בעניי מעוכב כעת בחו"ל[11] בשויץ מאז באתי לאשכנז בשביל מטרת אסיפת אגדת ישראל, שנתרעעה ע"י[12] המלחמה הכללית. והנני מעוכב כעת ע"י המלחמה התורכית-רוסית, עד ירחם ד' ויראנו בישועתו, בישע עמו בישע את נחלתו. והי'[13] זה שלו' וברכה כנה"י[14] ונפש ידידו דוש"ת[15] ואשרו מצפה לתשועת ד', ואור ישועתו במהרה בימינו בקרוב,

הק' אברהם יצחק ה"ק

---

1. ב"ה – ברוך השם
2. מ"ח – מרחשון
3. העת"ר – השנה תרע"ה (1914/1915) – בצירוף אותיות
4. הרה"ח – הרב החסיד
5. ד"ר – דוקטור
6. נ"י – נרו יאיר
7. שלו' – שלום
8. בעוה"ר – בעוונותינו הרבים
9. הי' – היה
10. שי' – שיחיה
11. בחו"ל – בחוץ לארץ
12. ע"י – על ידי
13. והי' – והיה
14. כנה"י – כנפשו היקרה

15. דוש"ת – דורש שלומו ותורתו

אגרות הראי"ה – כרך ג' – אגרת תשנח

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"ב שבט תרע"ו - סנט גאלן **נמען:** ד"ר מרדכי כהן (בזל)

הרב קוק אינו נכנס לעניין של 'סמכויות'; הרבנות היא לפי התורה, והצדק מכריע ולא התארים. הרב קוק לא יפריע לשלום בלונדון. הרב קוק מכיר את פרופ' מיטוואך ואת פאול נתן, שביקרו בביתו ביפו.

עיקרי הדברים

- רבנות לפי התורה.
- שמירת השלום.

נוסח האגרת

ב"ה[1], י"ב שבט תרע"ו[2], סי"ג.

למע"כ[3] הבן היקר הרה"ח[4] מוהר"מ[5] כהן נ"י[6].

תודה רבה על העתקת תוכן המכתב של מר יונג נ"י. והנה אנכי איני נכנס בעסק של אויטאריטעטים, ענין הרבנות הוא רק עפ"י[7] התורה, ועם מי שדעת תוה"ק[8] תהי'[9] מסכמת עמו לזה צריך לחזק, ואם בפרט אחד יהי'[10] הצדק עם אחד, ובפרט השני עם אחר, הרי הצדק והדין הם המכריעים ולא התיאור שבע"ב[11] מתארים. וכמובן שעם זה ישנם ענינים של ממון, שבזה מתחברת אגודת מחז"ה[12] בפרטים עם הפעדעריישאן ובפרטים עם הקהילה הכללית. אקוה בעה"י[13] שאם מד' יצא הדבר שאהי'[14] שם במשך זמן אי"ה[15] לא אפריע את דרכי השלו'[16], ועוד אקוה לחזקם בע"ה[17]. יטיב נא כבודו להודיעני את אדרעסתו של הפרופ' מיטוואך נ"י, כי גם אנכי מכיר אותו ואת פאול נתן, שהיו שניהם אצלי בביתי, גם שלמתי להם בקור בהוטעל שלהם בהיותם ביפו ת"ו[18], ומ"מ[19] אם ירצה גם כמ"ע[20] לכתוב בטוב לבבו מה טוב, ואודהו ע"ז[21].

והנני בזה חותם בכל חותמי ברכות באה"ר[22], כנה"ר[23] ונפש ידידם עז המצפה לתשועת ד',

הק' אברהם יצחק הכהן קוק

1. ב"ה - ברוך השם
2. תרע"ו - השנה תרע"ו (1915/1916)
3. למע"כ - למעלת כבוד
4. הרה"ח - הרב החסיד
5. מוהר"מ - מורנו הרב רבי שם שמתחיל באות מ (כגון משה / מאיר / מרדכי / מנחם / מיכל) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
6. נ"י - נרו יאיר
7. עפ"י - על פי
8. תוה"ק - תורתנו הקדושה
9. תהי' - תהיה
10. יהי' - יהיה
11. שבע"ב - שבעלי הבתים (או: שבעמוד ב - לפי ההקשר)

12. מחז"ה - מחזיקי הדת
13. בעה"י - בעזרת השם יתברך
14. שאהי' - שאהיה
15. אי"ה - אם ירצה השם
16. השלו' - השלום
17. בע"ה - בעזרת השם
18. ת"ו - תבנה ותכונן
19. ומ"מ - ומכל מקום
20. כמ"ע - כמצות עשה
21. ע"ז - על זה
22. באה"ר - באהבה רבה
23. כנה"ר - כנפשו הרמה

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת אקלז

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ה סיון תרפ"ב - ירושלים **נמען:** ר' מרדכי הכהן (ד"ר כהן)

התנצלות על עיכוב התשובה, ומזל טוב לחתונת אחיו. הזמן מוכיח כמה נחוצה התאמצות 'דגל ירושלים' בספרות ובמפעל; בנו הרצי"ה יבאר פרטים.

עיקרי הדברים

- מזל טוב.
- חשיבות דגל ירושלים.

נוסח האגרת

ב"ה[1]. ירושלם כ"ה סיון תרפ"ב

אהובי הנעלה הרה"ח[2] מר מרדכי הכהן שליט"א[3].

ד"ר[4] כהן, שלו'[5] וברכה באה"ר[6]. זמן רב עבר מאת שמחתני יקירי בדבריך, ואנכי עמוס התלאות והטרדות הרבות לא השיבותיך במועדו, אקוה שתדוניני לכף זכות, כעת אברכך גם אותך לשמחת חתוני אחיך יקירי הרב שליט"א, יהיה לסימן טוב, ולמז"ט[7] לכולכם יקירי, כל בית אביך חביבי הרה"ג[8] שליט"א. ולעניני עבודתנו הקדושה בדגל ירושלים, והסתדרותה, אשר כל זמן עובר, יוכיח לנו יותר ויותר כמה נחוצה לנו התאמצותה בלא הרף, בין בספרות, בין בחיים ובמפעל, אקוה, שתחזק ותתחזק בע"ה[9], ובני שי'[10] יבאר לך פרטי דברים. ובודאי מסר חביבינו מר באדענהיים ג"כ[11] את רשמיו.

יהי נועם ד' עלינו לכונן את מעשי ידינו, ולהופיע באור קדשו על תחיית עמנו ואה"ק[12], ידידך הנאמן

אברהם יצחק ה"ק

1. ב"ה - ברוך השם
2. הרה"ח - הרב החסיד
3. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
4. ד"ר - דוקטור
5. שלו' - שלום
6. באה"ר - באהבה רבה
7. ולמז"ט - ולמזל טוב
8. הרה"ג - הרב הגאון
9. בע"ה - בעזרת השם
10. שי' - שיחיה
11. ג"כ - גם כן
12. ואה"ק - וארץ הקודש

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת אקמט

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"ג תשרי תרפ"ג **נמען:** חברי 'הסתדרות ירושלים' בבאזל (הרב א"מ כהן ואחרים)

קריאת הקודש מצורפת; יש להוציא לאור את יסוד הקודש הגנוז בתחייה הלאומית. הצעד הראשון: הישיבה העולמית. ואותם תשעה סעיפים כמו במכתב לרב פינס: עיתון, ספרות, נסיעות להשפעה על המתיישבים, מכונית, מקוואות, תנורי שבת, מטיפים, סניף לישיבה ותרגום לגרמנית.

עיקרי הדברים

- יסוד הקודש בתחייה.
- הישיבה העולמית.
- סעיפי עבודה מעשיים.

נוסח האגרת

ב"ה[1]. י"ג תשרי ג'

שלו'[2] וברכת עולמים לכבוד ידידינו היקרים כ'[3] הרב המאוה"ג[4] מוהרא"מ[5] ד"ר[6] כהן שליט"א[7]

האבד"ק[8] בול יצ"ו והרה"ג סוע"ה[9] מוהרר"ם[10] שוואַרץ והר' הנכבד מו"ה[11] י' ראקאווסקי נשיא הסתדרות ירושלים שם והרה"ח[12] מו"ה מרדכי ד"ר כהן שליט"א, וכל חברינו הנכבדים יתברכו בכט"ס[13] בגמח"ט[14] וכט"ס[15]. אחי ואהובי היקרים. הנני מתכבד בזה לשלח לכבודם את קול קריאתנו להתעוררות עבודת הקודש בתנועת הקודש אשר לתחיתנו הלאומית, שאנחנו הננו אסירי התקוה להוציא לאור עולם בע"ה[16] את יסוד הקודש הגנוז בתוכיותה של התחיה הלאומית, המתגלה כעת בערכיה החלונים ע"י[17] הציונים, וכל ערך התיקון של כלליות האומה ושל מצב היהדות ושל קדושת א"י[18] תלוי הוא בהשבת הערכים הקדושים שבתחיתנו הללו, למכון כבודם ע"י התנועה הירושלמית שלנו, המתברכת ע"י נשיאתו של דגלנו הקדוש דגל ירושלים, המתנשא ברמה ע"י הסתדרות קדשנו ההסתדרות ירושלים. ובמה שנוגע לצעדים המעשיים, הנה תהי'[19] פעולת יסוד הישיבה, העולמית המרכזית בעקו"ת[20], - התוכן היותר נכון עכ"פ[21] לצעדי ההתחלה, ועם זה יש ויש דברים רבים גדולים בערכם מאד, שאנו חייבים להתחיל בהם. ומה טוב יהיה אם הסתדרותנו השויצית תקח על עצמה איזה חלק מיוחד מסעיפיה הרבים של עבודת קדשנו. למשל עלינו לעסוק בהתחלת התרחבותה של תנועתנו ע"י פעולות שונות, שמהם:

א. הוצאת העתון דגל ירושלים, אם יהי'[22] אפשר להניח יסוד פיננסי עליו. לפחות על משך שנה. ב. להו"ל[23] חלקים של ספרות תיאורית, המאירה את האופק של תחית הקודש, אם בצורה עיונית מעומקת ע"י כת"י משלי, והעתקתם לשפות מורגלות בעמנו בשדרות ובמדינות שונות, או ע"י דברים פפולריים ע"פ[24] יסודות הקדושים [...] של קדושת התנועה הירושלמית, שרוח ד' נוססה בה, גם מעבודתם של אחים בדעה שונים. ג. לתן אפשרות, לי ולסיעה רבנית משפעת, של אמצעיים חמריים בשביל נסיעות תכופות בכל מרחבי ישובנו באי"י[25], במושבות, בקבוצות ובחוות, לקרב, לב בנים בוני

הבנין בצורתו החלונית, לאור הקודש שבתחיתנו הלאומית, בנועם ד' אשר עליה, הגנוז בקרבה והעלול להתגלות לעין כל ע"י תנועת הקודש שלנו, בין בחיי הרוח בין בחיי המעשה. ד. לעזור לקניית אוטומוביל אחד או שנים בשביל המטרה הסיורית הנ"ל[26]. ה. לעזרנו לבנין מקואות במקומות הישוב המשפחתי החדש. ו. להקים תנורים לצורך שבת בהטמנה, כדי שלא יכשלו בבישול בש"ק[27] ע"י מניעה זו בקבוצות הרבות. ז. לעזרנו להקמת מטיפים קבועים בעלי שפה ורעיון ובעלי מרץ ביראת ד', המוכנים להשפיע על הישוב המחודש מאור תחית הקודש להשיב לב בנים לאביהם שבשמים ולאור תורתו.

ח. לקומם לפחות בתחילה, סניף אחד להישיבה העולמית, בתקציב על איזה מספר של תלמידים שיהיה אפשר לקחת במוקדם היותר אפשרי. ט. להו"ל את קריאות הקדש בגרמנית, ולהתעסק בתעמולה נאותה לזה בכל חוט לב קדוש הראוי לאנשי בינה יראי ד' מלאי חכמה ודעת קדושים שכמותם ירבו בישראל. ודאי ישנם פרטים, ואפילו כללים רבים וגדולים במרחבה של תנועתנו הקדושה אבל פרטתי בזה דברים מצומצמים, שאקוה שהסתדרותנו השויצית תוכל להתעסק בקרוב בע"ה בהתגשמותם של חלקים מהם, ומרוב טרדא הנני מוכרח לקצר כעת ואומר שלו' וברכת ד' מקודש כנה"י[28] ונפש ידי"ע[29] דוש"ת[30] מהר הקודש מירושלים באה"ר[31]

הק' אברהם יצחק ה"ק

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. שלו' - שלום
3. כ' - כבוד
4. המאוה"ג - המאור הגדול
5. מוהרא"מ - מורנו הרב רבי שמות שמתחילים באותיות א, מ (למשל: אברהם + משה) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
6. ד"ר - דוקטור
7. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
8. האבד"ק - האב בית דין קהילת
9. סוע"ה - סיני ועוקר הרים
10. מוהרר"ם - מורנו הרב רבי מ'
11. מו"ה - מורנו הרב
12. והרה"ח - והרב החסיד
13. בכט"ס - בכל טוב סלה
14. בגמח"ט - בגמר חתימה טובה
15. וכט"ס - וכל טוב סלה
16. בע"ה - בעזרת השם
17. ע"י - על ידי
18. א"י - ארץ ישראל
19. תהי' - תהיה
20. בעקו"ת - בעיר קודשנו ותפארתנו
21. עכ"פ - על כל פנים
22. יהי' - יהיה
23. להו"ל - להוציא לאור
24. ע"פ - על פי

25. בא"י - בארץ ישראל
26. הנ"ל - הנזכר לעיל
27. בש"ק - בשבת קודש
28. כנה"י - כנפשו היקרה
29. ידי"ע - ידידו עוז
30. דוש"ת - דורש שלומו ותורתו
31. באה"ר - באהבה רבה

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת ארסג

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ה' חנוכה תרפ"ה **נמען:** ועד 'הסתדרות ירושלים' בשווייץ

הרב קוק הגיע לירושלים ונתקבל באהבה. נוספו תלמידים למרכז, יסוד לישיבה המרכזית. הרב קוק מבקש שיתאגדו עם 'צעירי ישראל' בניו יורק, כשנים עשר אלף איש. ברכת רפואה לרב העיר.

עיקרי הדברים

- השיבה לירושלים.
- תלמידים חדשים.
- קשר עם צעירי ישראל.

נוסח האגרת

ה' חנוכה ה'

לכבוד ועד הסתדרותנו הקדושה ירושלים בשויץ וביחוד לכבוד ידידינו הרה"ח[1] המרומם מו"ה[2] מרדכי ד"ר[3] כהן שליט"א[4]

ומשפחתו היקרה, והיו"ר[5] היקר והנכבד מר ראקאווסקי שליט"א, שלו'[6] וברכה מקודש. אחדשה"ט[7] באה"ר[8] אתכבד בזה להודיע לאהובינו היקרים מבואנו ב"ה[9] שלם לעה"ק[10], ומצאתי את אהובינו כולם שמחים לקבל פני באהבה והדרת קודש. ותל"י[11] תלמידי מרכזנו החדשים ואשר נתוספו עליהם במשך זמן נדודי בגולה ברוכי ד' וראוים להיות לאבן הפנה ומוסד יקר בבנין הישיבה המרכזית לישראל בירושלים, שהננו הולכים לעסוק בחסדי ד' בבנינה והקמתה. ואתם אחי היקרים התחזקו נא בעבודת הקודש והרימו בכבוד את דגל ירושלים ברב עז והדר, והשתדלו להתאגד ביחד עם נאמני דגלנו אשר בנויארק, הם אגודת "צעירי ישראל", צעירים נחמדים שלמי אמונים, שמספרם בכללות יעלה בערך שנים עשר אלף כן ירבו, הנתונים באהבה והכרה חודרת בקדושת דגלנו הקדוש ירושלים וערכו הגדול, לבסס את כל תנועת התחיה הלאומית בבוסם קודש ואור יראת ד' ובינת קדש. מסרו נא ברכת שלומי ואהבתי הנאמנה לכבוד הרב המאוה"ג[12] לתורה ולתעודה, הגאבד"ק[13] שליט"א, השי"ת[14] ישלח לו מהרה רפואה שלמה בתוך שאר ח"י[15] ויאריך ימיו ושנותיו בטוב ובנעימים, ויזכה לעלות לציון ברנה דשן ורענן עם הרבנית הכבודה היקרה תחי'[16] וכא"ל[17] יתברכו ברב טוב סלה, כעתירת אוהבם הנאמן לעד חותם בברכה מהר הקודש מירושלים.

הק' אברהם יצחק ה"ק

1. הרה"ח – הרב החסיד
2. מו"ה – מורנו הרב
3. ד"ר – דוקטור
4. שליט"א – שיחיה לאורך ימים טובים אמן
5. והיו"ר – והיושב ראש

6. שלו' - שלום
7. אחדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב
8. באה"ר - באהבה רבה
9. ב"ה - ברוך השם
10. לעה"ק - לעיר הקודש
11. ותל"י - ותודה לא-ל יתברך
12. המאוה"ג - המאור הגדול
13. הגאבד"ק - הגאון אב בית דין קהילת
14. השי"ת - השם יתברך
15. ח"י - שמונה עשרה (18)
16. תחי' - תחיה
17. וכא"ל - וכל אשר לו

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת ארפה

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"א שבט תרפ"ה - ירושלים **נמען:** ר' מרדכי הכהן (ד"ר כהן)

תודה על 18 לירה. הישיבה המרכזית יוצאת מהחוג המצומצם של 'מרכז' אל רוחב של ישיבה מרכזית לישראל; נוספו תלמידים מצויינים, השיעורים משתכללים, והם עומדים לקנות את המגרש. הרב קוק מבקש להוסיף תקציב חודשי לרב דוד כהן, מגיד שיעור בכללי תורה. ברכת רפואה לאביו, ומזל טוב.

עיקרי הדברים

- תודה על התרומה.
- התפתחות הישיבה.
- תקציב לרב דוד כהן.

נוסח האגרת

ב"ה[1]. ירושלם י"א שבט תרפ"ה[2]

שלו'[3] וברכה לכבוד ידי"נ[4] הרה"ח[5] המרומם אוצר חמדה מו"ה[6] מרדכי הכהן ד"ר[7] כהן שליט"א[8],

ולרעיתו הכבודה אשה יראת ד' ולבתו היקרה ועדינה שיחיו לאוי"ט[9]. ברכת ד' מציון בכל טוב סלה. מכתביו היקרים, הראשון וגם השני בצירוף המשלח לח"י[10] לירה, הגיעוני, ורב ת"ח[11] לכבודו, וכל אוהבינו הנכבדים אחינו לדעת תורה ויראה טהורה, המלאים באהבה את דגל קדשנו דגל ירושלים, לשם ד' עמו ונחלתו, כולם יעמדו על הברכה. ברב חן וחסד וחיים טובים ונעימים, ויזכו יחד כולם עמנו ועכ"י[12] לראות בתשועת ד' על עם קרובו, בציון הר קדשו, ובירושלים מכון בית חיינו לעדי עד, סלה. אקוה לקבל מכה"ר[13] מכתבים תמידים כסדרן ע"ד[14] פעולות ממשיות בענין הרחבת דגלנו בקודש, ובדבר מפעלים טובים ובסיסיים לטובת ישיבתנו הקדושה. הישיבה המרכזית, שהיא ב"ה הולכת ומקבלת את צורתה לצאת מתוך החוג המצומצם של מרכז מוגבל. לבא לידי רוחב של אותה הישיבה המרכזית לישראל בירושלים, שעיני כל ישראל אליה.

אמנם רב עוד הדרך עד אשר נגיע אל המטרה ברוחב גדלה. אבל ב"ה כל צעד וצעד אשר אנחנו עושים בהרחבת הגדרים הוא מקרב אותנו לידי המצב האידיאלי, שהוא חמדת ישראל.ות"ל[15] מצאתי שנתוספו תלמידים מצויינים, שיהיו לברכה והשיעורים הולכים ומשתכללים, ונכונים אנחנו גם לגשת אל קנין המגרש, המביא להתחלת הבנין בע"ה[16]. ועם זה רבה התכונה של ההוצאה התדירית. אקוה שאנשי לב שכמותם ירבו בישראל, ידעו איך לעורר את הלבבות לבנין קדשנו, והרמת דגלנו בעז ד' בחסדו ית"ש[17], והנני בזה ברב תודה לכה"ר[18] על הבשורה הטובה, של הטבת מצב הבריאות של כבוד מר אביו הגאב"ד[19] שליט"א, יחזק ד' חילו. וירפאהו מהרה רפו"ש[20] בתוך שח"י[21] והי'[22] דשן ורענן לאוי"ט, ויזכה לעלות לציון בשמחה, ולראות בטוב ד' בארץ חיים בבנין שלם, לעבוד עבודת הקודש, בהיכל ד', המקדש וההראל בגילת קודש, ושמחת צדיקים ואורך ימים ושנות חיים. ושלו'[23] יוסיפו לו, אמן. ויבורך נא כמ"א הג"מ[24] וכת"ה[25] וכב"ב[26] שי'[27] בברכת מז"ט[28]. בכלל משפחתם הכבודה, על

הולדת הנפש היקרה, ירבו בישראל שמחות, וקו"ר[29] וישועה תמיד ישמע באהלי צדיקים וישרי לב. נזכרתי לדבר ע"ד מצבו של חביבינו הרב הג'[30] הצדיק ר'[31] דוד כהן שליט"א שאמנם הוא מקבל פרס חדשי בתור מגיד שיעור בכללי תורה.

אבל לפי מצב קופתנו אין הסכום האפשרי לנו מספיק לפי הנדרש. וכבר דברנו. שמצדם יהי'[32] מקום לקבע בעדו איזה תקציב חדשי בתור הוספה לתקציבו וקול רנה. הקבוע מאתנו, למען יוכל לשקוד על דלתי תוה"ק[33] ללמוד וללמד בלב נכון, בלא דאגות מפריעות. והנה דרשני כת"ה לכתב לו מנאומי בעדת קדש, אמנם קשה לי לזכור את שטפי הרגשות והמחשבות העוברות בעת הדיבור והטרדות מרובות, בכ"ז[34] אקוה למצא מועד בל"נ[35] לרשום קצת. וכת"ר[36] כיד חכמתו וזכרונו הטוב יוכל לשפר את הדברים להיות לברכה להתעוררות הקודש למשאת נפשנו, שהיא תחיית הקודש לעם ד' גוי קדוש על אדמת קדשו.

והי' זה שלו' וברכה באה"ר[37] מהר הקודש מירושלים, ידי"ע[38] דוש"ת[39] מלונ"ח[40]

אברהם יצחק ה"ק

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. תרפ"ה - השנה תרפ"ה (1924/1925)
3. שלו' - שלום
4. ידי"נ - ידיד נפשי
5. הרה"ח - הרב החסיד
6. מו"ה - מורנו הרב
7. ד"ר - דוקטור
8. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
9. לאוי"ט - לאורך ימים טובים
10. לח"י - לחיים
11. ת"ח - תלמידי חכמים
12. ועכ"י - ועל כל ישראל
13. מכה"ר - מכבוד הרב
14. ע"ד - על דבר
15. ות"ל - ותודה לא-ל
16. בע"ה - בעזרת השם
17. ית"ש - יתברך שמו
18. לכה"ר - לכבוד הרב
19. הגאב"ד - הגאון אב בית דין
20. רפו"ש - רפואה שלמה
21. שח"י - שאר חולי ישראל
22. והי' - והיה
23. ושלו' - ושלום
24. הג"מ - הגהות מיימוניות
25. וכת"ה - וכבוד תורתו הרמה
26. וכב"ב - וכל בני ביתו
27. שי' - שיחיה
28. מז"ט - מזל טוב

29. וקו"ר - וקול רנה
30. הג' - הגאון
31. ר' - רבי
32. יהי' - יהיה
33. תוה"ק - תורתנו הקדושה
34. בכ"ז - בכל זאת
35. בל"נ - בלי נדר
36. וכת"ר - וכבוד תורתו
37. באה"ר - באהבה רבה
38. ידי"ע - ידידו עוז
39. דוש"ת - דורש שלומו ותורתו
40. מלונ"ח - מצפה לנחמת ציון